

Izhaja vsak
mesec na
2 polah in
velja za celo
leto 4 gl.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Uredništvo
in opravništvo
nahajata se v
frančiskan-
skih ulicah,
št. 16.

**Dvomljiva pogodba ima se tako tolmačiti, da bode
moč imela.**

Fran, Anton in Lovro Gortan naperili so dne 9. maja 1879 pod št. 2094 proti Lovru Jakinu Stepanoviću to-le tožbo:

Dne 18. avgusta 1878 umrl je v Vodnjanu Anton Jakin Lovrović z oporoko pismeno od 23. aprila 1877, št. 4078, pod A., v katerej je imenoval tožitelje svojimi nasledniki (dediči).

Pri zapuščinskej obravnavi po imenovanem pokojniku predložil je toženec pogodbo od 19. januarja 1869 pod B., skleneno med njim in ranjim Antonom Jakinom Lovrovićem, trdeč, da mu je le ta za živa vse svoje premoženje izročil in zahteval je, da se zapuščinska obravnava po istem pokojniku konča zastran pomanjkanja premoženja, ter da se tožitelj s svojimi zahtevami zavrno na prepirno pravno pot. C. kr. kotarski sod vodnjanski uslišal je to prošnjo z odlokom od 28. januarja 1879, št. 376, pod C.

Nastopajoč to prepirno pravno pot morajo tožitelji pred vsem omeniti, da je pogodba pod B. ničeva, ker nima niti jedne od treh potrebnosti, predpisanih v §. 1284 obč. drž. zak. za veljavnost take pogodbe. Tega ni treba dokazovati, ker se ničevost na prvi pogled uvidi. V istej pogodbi ni bila namreč odločena cena nepremaklinam, tožencu izročeni, kajti v njej je samo površno izraženo, da izroča Anton Jakin svojemu sinovcu Lovru Jakinu svoja zemljišča, katera skupno poseduje s svojim bratom Dinkom Jakinom. Tudi niso bili v istej pogodbi odločeni letni dohodki, kajti tudi v tem oziru je samo na sploh rečeno, da se darovanec obvezuje dajati darovatelju potrebno hrano, obleko in stanovanje. Koncem ni v istej pogodbi povedano, do čigave smrti ima darovanec izpolnovati uprašavne dolžnosti.

Po tem takem prosijo tožitelji, da se po ustnem rednem obravnavanju v tej pravnej zadevi razsodi:

„Pogodba o dosmrtnih dohodkih od 19. januarja 1869 pod B. upisana v notifične knjige dne 25. avgusta 1878, v XXII. bukvah pod št. 4036 je ničeva in brez pravne veljave.“

Z razsodbo od 24. junija 1880, št. 1308, odbil je e. kr. kotarski sod vodnjanski navedeni tožbe zahtevke iz teh le

razlogov:

Če prav ni pogodba od 19. januarja 1869 pod B. povita v najsrečnejše oblike, ne more se vender le trditi, da je ničeva in brez pravne podlage, kajti in conventionibus contrahentium voluntatem potius quam verba spectari placuit.

Vzemši v ozir, da je Anton Jakin Lovrovič bil uže sedemdesetletni sivec, ko je sklenil z denašnjim tožencem pogodbo o dosmrtnih dohodkih pod B., da ni imel ne žene ne dece, ter da je moral imeti skrb za to, da si prisvoji človeka, kateri bi ga v njegovih zadnjih letih preživil (prehranil);

uvaževaje, da je z navedeno pogodbo pod B. Anton Jakin Lovrovič vse svoje nepremakljivo premoženje, katero je imel v sovlasti s svojim bratom Dinkom Jakinom izročil svojemu sinovcu, (od brata sinu), denašnjemu tožencu proti dolžnosti, da mu bode tá dajal potrebno življenje (vzdrževanje);

uvaževaje, da ne spada k bistvu pogodbe o dosmrtnih dohodkih, da stranke ustanove ceno rečem, ki se prodado vitalicijantu ter da zadostuje, da so reči cenljive v denarji, to je, da imajo sploh vrednost takó, da pogodba ne izstopi iz okvira oneroznih pogodb;

uvaževaje, da pogodba pod B. zadostuje tedaj tudi predpisom §. 1284 obč. drž. zak., da tožitelji niso trdili, da je pogodba pod B. sklenena bila samo na videz, ter da, ako bi tudi bila pogodba pod B. dvomljiva, morala bi se razlagati tako, da ne pride sama s seboj v nasprotje in da bode moč imela (§. 914 obč. drž. zak. quoties idem sermo duas sententias exprimit, ea potissimum accipiatur, quae rei gerendae aptior est);

uvaževaje, da oba pogodnika živela sta v pokrajini, kjer so močno navadne darovne pogodbe in pogodbe o dosmrtnih dohodkih, ter da se zaradi tega pri razlaganju tacih pogodb mora ozir jemati na navade pokrajine, v katerej je bila sklenena pogodba (in

obscuris inspici solet, quod verosimilius est, aut quod plerumque fieri solet);

uvaževaje, da se po vsem tem mora imeti za izvestno, da je s pogodbo pod B. izročil Anton Jakin Lovrovič svoje nepremakljine, v istej pogodbi navedene, denašnjemu tožencu zató, da mu bode ta dajal do smrti njegove potrebna sredstva za vzdrževanje, — bilo je treba tožbe zahtevk odbiti ter obsoditi tožitelja po §. 24. zakona od 16. maja 1874, št. 69 drž. zak. v povrnitev pravnih stroškov.

Proti tej razsodbi apeliral je tožitelj. C. kr. višje deželno sodišče tržaško potrdilo je vender z določbo od 29. oktobra 1880, št. 3006 razsodbo prvega sodca iz teh le

dovodov:

Z ozirom na temeljita in stvari primerna uvaževanja prvega sodca;

uvaževaje, da tožitelji sami priznavajo, da se je toženec od dne, ko je bila sklenena pogodba zastran dosmrtnih dohodkov pod B., nahajal v posesti vitalicijatovih nerazdeljenih zemljišč, da je toženec od onih dob vitalicijata vzdrževal ter da niso med njima zastran tega nastali nikakeršni prepiri;

uvaževaje, da vrhu tega poseduje toženec listino pod B., po katerej je jasno dokazano, da je bilo tožencu premoženje izročeno s pogodbo pod B., ter da je toženec isto premoženje prevzel z dolžnostjo, hraniti premoženje izročitelja do smrti njegove in da zaradi tega ne morejo tretje osebe, kakor so testamentarni nasledniki, pobijati vprašavne pogodbe, — potrdila je nadsodnija razsodbo prvega sodca.

T.

Motenje v mirnej posesti.

I.

Gregor Južna po dr. Ahačiči je pri c. kr. okrajnej sodnji v Litiji proti Ferdinandu Šušniku, uradniku pri rudarskem društvu v Zagorji, vložil tožbo de pr. 1. maja 1874, št. 2881, tega obsega:

Jaz sem posestnik hiše št. 52 v Zagorji. Tudi pod streho te hiše sem do zdaj raznovrstne reči spravljaj in ta prostor pose- doval. Pod streho imam zdaj stari les za kurjavo, zaboje, opeko i. t. d. Podstreha ima vrata, h katerim se pride po deski.

Dné 17. aprila 1874 je zatoženi pod mojo podstrešje samo- lastno vlomil, tam vse preiskal rekoč, da išče ukradenih opek rudarskega društva.

Prosim, da se spozna po obravnavi in *possessorio summa- rissimo*: —

Tožnik Gregor Južna je faktični posestnik podstrešja v hiši št. 52 v Zagorji, toženi ga je v tej mirnej posesti motil, ker je 17. aprila 1874 samolastno vrata podstrešja odprl in pod streho vse reči preiskal; obsodi se torej, da se mora v prihodnje vsacega tacega dejanja pod kaznijo zderžati. *Cum expensis!*

K obravnavi toženega ni bilo. Vsled tega se je in *contuma- ciam* po tožbi spoznalo, češ, da se mora dejanje, kakor je v tožbi navedeno, kot resnično smatrati in toženi obsoditi.

Zoper odlok prvega sodnika od 14. junija 1874, št. 3392 rekuriral je toženi po dr. Supanu v Ljubljani sub pr. 8. julija leta 1874, št. 4410. V svojem rekurzu je poudarjal, da se mora tožba odbiti, ker on si ni nikake posesti do podstrešja prisvojeval, ampak iskal je, kakor tožnik tudi sam trdi, samo rudarskega društva opeko. Dalje ni bila posest podstrešja mej njim in tožnikom nikdar v prepiru in kjer prepira ni, tudi ni motenja posesti. Končno bi bilo to obravnavanje zaradi motenja posesti sama karikatura, če bi se po tožbi tudi pri višjej sodnji spoznalo, kajti po tem bi vsak gospodar tujca lahko tožil, ki bi v njegovej hiši slučajno kaj iskal.

Višja sodnja v Gradci je z odločbo od 5. avgusta 1874, št. 7688, prvi odlok potrdila iz teh-le razlogov:

S tem, da je toženi samolastno odprl podstrešje in pod streho šel in tam vse reči preiskoval, kratil je posest tožnikovo in jo motil po §. 2 ces. naredbe od 27. oktobra 1849, št. 14, držav- nega zakonika.

Na izvanredni rekurz toženega de pr. 29. oktobra 1874, št. 7119, v katerem pesebno poudarja, da ni nikdar tajil faktične tožnikove posesti do podstrešja in da se torej tudi ne more obso- diti, da mora spoznati, Gregor Južna je faktičen posestnik onega

podstrešja, potrdila je najvišja sodnija prejšnji odločbi z določbo od 30. decembra 1874, št. 12959, in to utrdila takole:

Glede na uzroke spodnjih inštanc in glede na to, da ima po §§. 328 in 329, potem 339, 345 in 346 drž. zak. vsakdo pravico, kakor hoče rabiti svoje izključljivo posestvo in vsakemu, kateri ga v tem moti, po sodnijskej poti utikanje v posest prepovedati in zahtevati, da se prejšnji stan napravi; — glede na to, da je toženi 17. aprila 1874 tožnikovo podstrešje lastnovoljno odprl in pod streho šel in baje iskajoč rudarskih opek tožnikova tam hranjena orodja preiskoval, njegovo posest kratil, torej ga v posesti motil in s tem v smislu §. 2 ces. naredbe od 27. oktobra 1849, št. 12, drž. zak. to tožbo zakrivil; — glede na to, da je tožba tem bolj opravičena, ker bi se inače tožnik po §§. 313 in 315 o. d. z. ponavljanja takih vlomov po vsej pravici bati moral in glede na to, da pri teh okoliščinah nižje sodnije jasne krivice izrekle niso, moral se je izvanredni revizijski rekurz toženega odbiti. —

II.

Rudarsko društvo v Zagorji in Anton Ševerkar sta po doktorji Supanu pri c. kr. okrajnej sodnji v Litiji proti Jožetu Milaču uložila sub pr. 12. novembra 1878, št. 8903, naslednjo tožbo:

Rudarsko društvo v Zagorji ima v Lokah pri Zagorji hišo št. 22, v kateri stanuje rudarski delavec Anton Ševerkar.

Dné 24. oktobra 1879 popoldne bil je Anton Ševerkar sam doma in je v postelji spal. Nenadoma pride Jože Milač v sobo, ukaže Ševerkarju, da naj vstane, ker so ukradene reči v njegovej sobi, preiskuje potem celo stanovanje, odpre skrinjo in zaboj in odnese več reči s seboj.

Zaradi tega dejanja sta rudarsko društvo v posesti hiše in Anton Ševerkar v posesti stanovanja in odnešenih reči motena in prosita za razsodbo:

Jože Milač je s samolastnim preiskovanjem hiše v Lokah št. 22 in Anton Ševerkarjevega stanovanja rudarsko društvo v Zagorji v mirnej posesti hiše in Antona Ševerkarja v mirnej posesti stanovanja in s samolastnim odpiranjem škrinje in zaboja ter s tem, da je več reči, mej temi suktno in bič za pse, odnesel, v mirnej posesti teh reči motil; obsodi se torej, da mora jednako motenje

v prihodnje opustiti in stroške te pravde povrniti. Vse v 14 dneh pod eksekucijo!

Mej pravdo se tožnik sklicuje na ad I. navedeno razsodbo in jo k aktom priloži.

Zatoženi ugovarja:

Dnè 24. oktobra 1879 so pokopali ranjkega Blaža Delakorda, pri katerej priložnosti je bilo več reči iz njegove zapuščine pokradenih. Mati in dedinja njegova Reza Delakorda je prišla k meni, mi o tatvini tožila in povedala, da je neka ženska ukradene reči v Ševerkarjevo stanovanje nesla. Na njeno prošnjo smo šli jaz, Albin Mihelčič in Rudolf Kandušar ter ona sama v to stanovanje; jaz nisem nič preiskoval stanovanja, bil sem samo za pričo poklican, vsi drugi so pa ukradene reči po stanovanji iskali in jih tudi našli, kakor kaže tusodnijska kazenska razsodba od 28. novembra 1879, št. 1063, s katero se je Anton Ševerkarjeva žena, imenom Marija, zaradi prestopka tatvine kaznovala.

Jaz nisem nobene stvari iz hiše odnesel in sem koj, ko so drugi ukradene reči pobrali, stanovanje zapustil.

Ker nisem nikakega namena imel rudarsko društvo ali pa Antona Ševerkarja v posesti motiti, prosim, naj se tožba odbije in meni stroški povrnejo.

Pri zaslišanji prič se je dokazalo, da je Milač le kot priča na prošnjo Reze Delakorde pri preiskovanji Anton Ševerkarjevega stanovanja navzočen bil in da se ni nobene reči dotaknil.

C. kr. okrajna sodnija v Litiji je z razsodnim odlokom od 23. februarja 1880, št. 972, tožbo odbila in tožnika v stroške obsodila.

Razlogi prvega sodnika:

Po §. 2. ces. naredbe od 27. oktobra 1879, št. 12, drž. zak. moti se posest le s tem, da se komu krati ali brez pravice jemlje. Namen te postave je torej, posest s sodnikovo močjo tako braniti, da se v prejšnji stan povrne.

Po teh pravilih moralo se je pri posestvenih motenjih izvršiti tako dejanje, katero škoduje ali škodovati hoče posestniškim razmeram osebe k reči ali pravu. Nikdar pa ne more biti predmet obravnavanja in possessorio summarissimo tako dejanje, ki se ni izvršilo v namenu, tuje posesti si prilastiti. Tako dejanje pa je

podlaga v denašnji pravdi. Tožnikova, Anton Ševerkarjeva žena, je ukradene reči v tožnikovej hiši skrila in prouzročila, da se je v hiši in stanovanji po ukradenih rečeh iskalo, katere so se tam v istini tudi našle.

Dalje se more tožba le proti tistemu uspešno pričeti, od katerega se sme postavno terjati, da posestno pravico v prejšnji stan postavi, oziroma da kratenje te pravice prepove, ne pa proti priči, katera je le na prošnjo drugih navzočna bila.

Končno se pa tudi na priloženo pravdo Gregorja Južne proti Ferdinandu Šušniku ne more ozirati, ker ni dejanje v obeh pravnih jednako in ker po §. 12 drž. zak. ni rabsodba v jednej pravdi za drugo pravdo odločilna.

Višja sodnija je z odločbo od 21. aprila 1880, št. 4029, prvo-sodnijski odlok potrdila.

Razlogi drugoga sodnika:

Motenje v posesti se le tistikrat kot tako smatrati more, če si hoče kdo posest ali pravico do posesti samolastno prisvojiti; v tej pravdi se je pa stanovanje le iz tega namena preiskovalo, da bi se ukradene reči našle in tat prepričati mogel. Zatorej tudi to dejanje nima bistvenih pogojev motenja posesti.

Najvišja sodnija je ti rabsodbi potrdila z določbo od 23. junija leta 1880, št. 7168.

Razlogi tretjega sodnika:

Po dvornem dekretu od 15. svečana 1833, št. 2593, se smeta jednaki rabsodbi spodnjih instanc le v slučajih ničnosti ali očitne krivice prenarediti, kar se pa pri teh rabsodbah ne nahaja.

Če se prav najvišje sodišče ne ujema z mnenjem višje sodnije, da mora tisti, ki moti posest, namen imeti, posest ali pravico do posesti samolastno si prisvojiti, morajo se vender rabsodbi spodnjih instanc iz drugih razlogov teh sodnij potrditi. Kajti v dejanji tožnega, kateri je z drugimi osobami v odprtto stanovanje sotoženca prišel in tam kot priča pri iskanji ukradenih reči navzočen bil, ne vidi se tak čin, s katerim bi se posest rudarskega društva do hiše ali stanovanja sotoženca kratila ali jemala bila.

K §. 195. kaz. zak.

(1. K razlaganju besed §. 185. kaz. zak.: „Vsak, kdor se je udeležil.“ — 2. Ako se okoliščina, kateri izmed več činiteljev po §. 195. kaz. zak. kvalificiranega roparja da se je udeležil težkega poškodovanja, v dodatno zarad te kvalifikacije stavljeno vprašanje ni sprejela, ne prouzročuje to ničevosti. (§. 344, št. 6 kaz. pr. reda.) 3. Ničevosti uzrok radi tega, ker se ni stavilo eventuelno vprašanje na sokrivdo (§. 320 kaz. pr. reda), obstoji samo tedaj, če se opira na resnične dogodke, kateri kažejo, da je kot činitelj zatoženi le sokrivec. (§. 344 št. 6 kaz. pr. reda.)

Dne 3. decembra 1873 bival je 90 let stari J. s svojimi sinovi, sinahami, vnuki in s svojim hlapcem v svojem šest laških milj od vasi Capocasto oddaljenem pohištvu, katero obstoji iz treh poslopij. —

Ob 2. po noči napadlo jih je več oseb, izmed katerih so trije ali štirje s črno-pobarvanimi obrazi in svitlimi noži v stanovanje pridrli. — Jeden zahteval je od starejšega sina Jurija denarja, dva druga sta ga pa s puškami tolkla in ga vlekla na dvorišče, kjer so čakali drugi roparji. — Jurij jih je prosil, da naj ga pri življenji puste, saj jim hoče vse dati. Potem je izvlekel v hiši na levi strani iz ječmena vrečo, (v katerem je bila skrita), s 400 gld. ter jim dal denar. Roparji so pa vpili, da nečejo samo stotakov, marveč tudi tisočakov; začeli so ga zopet trpinčiti, razbijali so zaboje in so si prisvojili reči, katere so bile v njih. Mej tem, ko se je to godilo, čuvali so napadniki drugo družino, jo niso pustili iz kuhinje, jo trpinčili, metali posamezne ob tla in jih tiščali okolo pol ure pod odejami, katere so čez nje vergli.

Slednjič se je vender jednemu iz mej domačih posrečilo, da je ušel in sosede na pomoč sklical. Ko so pa ti došli, so bili roparji uže davno s 500 gld. v gotovini in z drugimi rečmi v

vrednosti 299 gld. pobegnili. J. bil je težko, vsi drugi domači lahko ranjeni.

Državno pravdnitvo vložilo je zatožbo zaradi ropa in po dokončanej glavnej obravnavi predložila so se porotnikom, ne da bi se bilo od strank in njihovih zagovornikov ugovarjalo, gledé vsakega zatoženca naslednja vprašanja: I. glavno vprašanje: „Ali je „zatoženec kriv, da je v noči od 3. do 4. decembra 1873 v družbi „drugih oboroženih zločincev z namenom, da bi si tuje premak- „ljive reči prisvojil, pohištvo J.-ovo napadel, iz katerega se je „oropala pri tej priložnosti z dejanskim grdim ravnanjem proti J. „in drugim domačim gotovina 500 gld. in druge stvari v vred- „nosti 299 gld. — ?“ II. Dodatno vprašanje: „Ali so bili pri v vpra- „šanji I. zaznamenovanej priložnosti domači J—ja vsled trajajočega „mučenja in nevarnega pretenja v mučnem stanji?“ III. Dodatno vprašanje: „Ali se je pri v vprašanji I. zaznamenovanej priložnosti z J—om in S—om tako grdo ravnalo, da je bil vsak izmej njih težko telesno poškodovan?“

Porotniki potrdili so prvo, drugo in tretje vprašanje, zadnje pa le gledé J—ja, mej tem ko so ono gledé S—a zanikali. Vsled tega izreka spoznal je sodnijski dvor zatožence ropa krive in jih je obsodil po §. 195. kaz. zak. — —

Proti tej razzodbi vložila se je od strani obsojencev ničevna pritožba sklicevaje se na §§. 344. str. 4, 9 in 11 kaz. pr. r. Izpe- ljava te pritožbe glasila se je nekako takole: vprašanji II. in III. (dodatni vprašanji) žalite v §. 318. kaz. pr. reda izraženi princip, da se morajo gledé vsakega zatoženca vsi postavni znaki čina, katerega se obdolžuje, v vprašanje sprejeti. V vprašanjih II. in III. vprašuje se le splošno, če se je pri priložnosti ropa kdo težko telesno poškodoval ali če je bil v mučnem stanu, mej tem, ko bi se vprašanji po naravi stvari same tako glasiti morali: kdo izmej zatoženih osov je kriv težkega telesnega poškodovanja ali tega, da je bil kdo v mučnem stanu. (§. 344 št. 4 kaz. pr. r.)?

Ta okoliščina je največje važnosti in morala je na obsodbo porotnikov za one zatožence, kateri se težkega poškodovanja niso udeležili in ne krivi bili, da je bil kdo v mučnem stanu, slabo vplivati, ker porotniki nikakor niso imeli uzroka, pečati se s preiskavo, ali so vsi, ali kdo da je kriv izmej zatožencev ome- njenih kvalifikacije okoliščin. Ferdiktu in dodatnim vprašanjem

samim manjka tedaj jasnosti in popolnosti. (§. 344 št. 9. kaz. p. r.) Pri glavnej obravnavi bilo je razen tega tudi govorjenje o dogodkih, vsled katerih, (se ve da, ako se resnični), bi se bilo moralo z nekaterimi zatoženci, ki se niso obdolževali neposrednjega sodelovanja, ne kot s prouzročitelji, marveč le kot z navadnimi sokrivci ravnati. Porotno sodišče bilo je po naredbi §. 320 kaz. pr. r. dolžno, o tem dotična vprašanja porotnikom staviti. Da se je to opustilo, je tudi uzrok ničevosti. (§. 344 kaz. p. r.) Po §. 195 kaz. zak. ne zadene dosmrtna ječa onega, kateri se je udeležil ropa, ampak le onega, kateri je težko poškodovanje ali mučno stanje prouzročil. Porotno sodišče pa se je postavilo na ravno nasprotno stališče, in je kaznovalo z ječo za celo življenje tudi onega zatoženca, kateri se očitvidno niti težkega poškodovanja, niti prouzročenja mučnega stanja udeležil ni. Kaznjivi čin se je tedaj kazenskemu zakonu subsumiral, kateri se na to nikakor ne more uporabiti. (§. 344 št. 11, kazenskega pr. reda.) —

K javnej obravnavi, katera se je o tem pod predsedništvom dvornega svetovalca viteza pl. Purschka dné 24. novembra 1876 pri c. kr. kasacijskem dvoru vršila, prišel je za vložitelje ničevne pritožbe dvorni in sodnijski odvetnik dr. Ružička, kateri je za ničevno pritožbo še naslednje razloge navedel: po besedah §. 195 kaz. zak. mora se, „ako se je pri ropu kdo tako ranil, da je bil „težko poškodovan, ali če je bil kdo vsled trajajočega grdega ravnanja ali nevarnega pretenja v mučnem stanji, vsak, kdor se je „tega udeležil, s težko ječo za celo življenje kaznovati.“ —

Besedica „tega“ ozira se na poškodovanje, grdo ravnanje in pretenje, ne pa splošno na rop, kateri zadnji se le kot uzrok („pri ropu“) omenja, vsled katerega so se v §. 195 kaz. zak. zaznamenovani, posebno kaznjivi čini poškodovanja, grdega ravnanja in pretenja izvršili.

Da se §. 195 kaz. zak. tako interpretirati mora, sprevida se iz podobne določbe v §. 141 kaz. zak., kjer je pisano: „Če se je „pri podjetji ropa s kakim človekom na tak silovit način grdo „ravvalo, da je iz tega njegova smrt izvirala, naj se uboj na vseh, ki so se usmrtenja udeležili, s smrtjo kaznuje. Kakor se tedaj pri roparskem uboju po jasnej zakonitej določbi le k usmrtenjju sodelujoči kaznujejo radi roparskega uboja, ravno tako smejo se očitvidno tudi le oni, kateri so se v smislu

§. 195 kaz. zak. pri ropu težkega telesnega poškodovanja ali trajajočega grdega ravnanja ali slednjič nevarnega pretenja udeležili, kaznovati po §. 195 kaz. zak. Ako se tedaj §. 195 kaz. zak. le na ta način razlagati sme (za katero razlaganje je tudi dr. Herbst), je jasno, da se tudi vprašanja porotnikom niso stavila primerno naredbam §. 318, 320 in 323 kaz. pr. reda. —

Generalni prokurator dr. pl. Liset nasvetoval je, da se ničevna pritožba odbije.

„Težišče ničevne pritožbe leži v trditvi, da more ostrejša „kazen §. 185 kaz. zak. le onega zločinca zadeti, kateri se je, „ako se je bil pri ropu kdo težko telesno poškodoval, ali če je „bil kdo vsled grdega ravnanja ali nevarnega pretenja v mučnem „stanu, težkega telesnega poškodovanja ali grdega ravnanja neposredno udeležil.“ V podporo te trditve rabi se besedica „tega“ v §. 195 kaz. zak. in določba §. 141 kaz. zak. ter se sklepa, da kazen težke ječe za celo življenje ne izvira iz udeležitve pri ropu sploh, ampak le iz udeležitve pri kvalificiranem ropu. Vložitelji ničevne pritožbe smeli so se gledé svojega mnenja z dobrim pravom sklicevati na dva najveljavnejša komentatorja avstrijskega kaz. zak., na Jenulla in Herbsta. Oni pri razlaganji §. 174 kaz. zak. od leta 1803. (se z denšnjim §. 195 kaz. zak. nekako jednako glasi) besede: „vsak, kdor se je udeležil“, tolmači tako, da je kaznjiv vsak, kateri je pri ranjenji, poškodovanji, trajajočem grdem ravnanji ali nevarnem pretenji neposredno sodeloval. Herbst pa daje pri razlaganji §. 195 kaz. zak. besedam „vsak, kdor se je udeležil“, tudi pomen, da ostrejša kazen vsakega zadene, kateri je pri ranjenji, poškodovanji, trajajočem grdem ravnanji ali nevarnem pretenji (pa ne samo pri ropu) neposredno sodeloval.

To razlaganje besede „tega“ pa vendar ni ostalo brez napadanja. Ta besedica pomenja nekako toliko, kot „na njem“ in da se, ker neposredno poprej ni samostalnika, s katerim bi bila v potrebnej zvezi, ravno tako dobro s celim v §. 195 normiranim dogodkom (rop z obtežnimi okolnostmi) kakor s posameznimi dejanji tega §. v zvezo postaviti (telesno poškodovati, prouzročiti, da je kdo v mučnem stanji itd.)

Tako razlaganje harmonira tudi s §. 192 kaz. zak., kateri vsem roparskim pajdašem ne gledé na način njihovega zlodeltsva z jednako kaznijo preti.

Iz §. 141 kaz. zak. ne da se zagovornika mnenje brezdvomno opravičiti; kajti v tem paragrafu določuje zakonodajalec določno vsem onim, kateri so pri izvršitvi ropa kakega človeka usmrtili, ne pa onim, kateri so se „tega“ (ropa) udeležili, smrtno kazen. Misel, da bi bil zakonodajalec, če je v §. 195 ravno tako določiti hotel, jednake, nikake dvombe dopuščajoče besede rabil, ni nelogična. Zakonodajalec tega ni storil; sme se tedaj misliti, da je hotel v §. 195 drugače določiti, kakor v §. 141. — Vredno, da se omeni je, da je visoki kasacijski dvor v razsodbi od 15. februarja 1860, št. 490, svoje mnenje tako izrekel, da se mora po jasnih besedah §. 195 vsak, kdor se je ropa udeležil, pri katerem se je kdo težko poškodoval, s težko ječo za celo življenje kaznovati, in da ni razločka, če je le jeden izmej več pajdašev pri tako kvalificiranem ropu težko koga ranil, in če se tudi drugi poškodovanja samega neposredno niso udeležili. — Po mnenji glavne prokurate v vendar v predležem slučaju razsodba ni tako odvisna od ožjega ali širakejšega razlaganja besedice „tega“-v § 195 kaz. zak., kakor od okoliščine, da se mora z vsakim izmej zatožencev kot s sočiniteljem kvalificiranega ropa ravnati, ker je vsak izvršitev ropa, eventuelno pod okoliščinami §. 195 nameraval, in ker se mora kot istinito misliti, da so vsi obsojeni čin, ki ga je morda le samo jeden izmej njih izvršil, nameravali in izvršiti hoteli. Zaradi tega moral se je vsak izmej njih celega čina z vsemi okoliščinami, s katerimi se je izvršil, obdolžiti in obsoditi. Porotniki so namreč s potrditvijo glavnega vprašanja I. potrdili, „da „je vsak izmej zatožencev v družbi oboroženih pajdašev z namenom, da bi si tuje premakljive stvari prisvojil, stanovališča „J—ova napadel in da so se pri tej priložnosti gotovina in druge „stvari pokradle.“ —

Iz analize tega po zatožbi in glavnej obravnavi popolnoma razmotanega dogodka se razvidi 1. da je vsak zatoženec rop nameraval, t. j.: da je vsak hotel stvari silovito in z grdim ravnanjem nad J—om in z njegovimi domačimi si prisvojiti; 2. da je vsak voljo imel, da naj se s sodelovanjem vseh rop izvrši; 3. da se je izvršitev ropa od strani vseh zatožencev zgodila.

Ti znaki dopolnijo pojem sodelovanja, katero v subjektivnem oziru v tem obstoji, da je vsak doprinešeni čin kot svoj čin izvršiti hotel. Vsakega sočinitelja pa zadene ista kazen, če

ni zakonodajalec izrekel in dopustil izjeme (§. 136 kaz. zak.), ali če je samo jeden zločinec kaj posebnega zakrivil, kar se sočinitelju ne sme v odgovornost nakladati. Nemški državni kaz. zak. izreka v §. 47 pravilo: „Če jih več kaznjiv čin skupno izvrši, „kaznuje se vsak kot činitelj.“ —

Sodelovanje „pomagača“ znači se s tem, da se smatra hudobni čin kot čin tretjega, h kateremu se je pomagalo; sodelovanje „sočinitelja“ pa izvira iz namena, čin, kot svoj lasten čin oziroma kot čin svojih pajdašev podpirati in izvršiti. Z vso pravico pravi Schwarze (kaz. zak. za nemško državo, 3. natis, stran 143 — Strafbgesetz für das deutsche Reich, 3. Auflage, Seite 143.) „Vsled „namena postane vsako dejanje sočinitelja del skupnega čina, „kateri je izviral iz skupnega namena. Ni treba, da sočinitelj v „istinitosti delikta posebno zaznamenovan čin izvrši. Kako da so se „role pri izvršitvi hudobnega čina razdelile, je važno le za odmero „kazni, ne pa za odgovornost“ . . . . . Ako se tedaj predležeči slučaj na ta način preiskuje, se sprevidi, da je bil rop združen s težkim poškodovanjem J—ja in s prouzročitvijo mučnega stanja njegovih domačinov skupno delo vseh zatožencev. Še celo zagovorništvo ni poskušalo, ko so se porotnikom stavila vprašanja, delovanje katerega koli izmej zatožencev od splošnega delovanja ločiti ali trditi, da težko poškodovanje J—ja ali grdo ravnanje z njegovimi domačimi ni bilo v volji tega ali onega zatoženca. Vsi so tedaj sočinitelji po §. 195 kvalificiranega ropa in morajo tam zaznamenovano kazen trpeti.

Ako te razprave niso napačne, moralo se bode pritrditi, da ni bilo treba v vprašanji II. in III. postaviti okoliščine, kdo izmej zatožencev da je J—ja težko poškodoval, in kdo da je njegovim domačim mučno — stanje prouzročil, ker se je sodelovanje zatožencev že s prvim vprašanjem dokazalo. Izpuščenje omenjene okoliščine iz dodatnih vprašanj tedaj ni pomanjkljivost, ne prestopa pravila §. 318 kaz. pr. reda in tedaj tudi ne dokazuje razloga ničnosti po §. 344 št. 4 kaz. pr. reda, ali prav za prav, kakor se je zagovorništvo tudi denes izrazilo, po §. 344 št. 6 kaz. pr. reda.

S tega stališča je izrek porotnikov jasen in popolen; tudi razlog ničnosti po §. 344 št. 9 kaz. pr. reda ni tedaj opravičen. Iz tega razlaganja se tudi razvida, da se je čin zatoženčev prav

subsumiral pod §. 195 kaz. zak.; po tem takem odpade tudi slednjič razlog ničnosti po §. 394 št. 11. — Zagovorništvo trdi še, da bi se bilo gledé nekaterih zatožencev, ki se neposrednjega sodelovanja ne morejo obdolževati, v smislu §. 320 kaz. pr. reda vprašanje samo na „sokrivdo“ staviti moralo, in da leži v opuščenji tega vprašanja razlog ničnosti po §. 344 št. 4 (bolje št. 6). K tej stvari mora se opomniti, da zagovorništvo, katero je vsled skrbnosti zakonodajalstva že v prvej instanci zatožencem ob strani stalo, pri porotnej sodnji ni predlagalo, da naj se vprašanja na samo sokrivdo stavijo. Res sicer vsled tega opuščenja zagovorništvu pravica ni vzeta, nepopolnosti in pomanjkljivosti stavljenih vprašanj, katerih pri prvej instanci odstraniti ni poskušalo, grajati pred kasacijskim dvorom. Nasproti temu opuščenju smo lahko prepričani, da se že pri glavnej obravnavi v interesu zatožencev stavljenje novih ali poprava stavljenih vprašanj ni skazala potrebna, ker bi bilo sicer zagovorništvo v izpolnovanji mu zakonito pripadajočih dolžnosti že takrat one d o g o d k e, vsled katerih samih se more stavljenje novih vprašanj opravičiti (§. 320 kaz. p. r.), v razpravo in odločbo priredilo. Pred visokim kasacijskim dvorom pa ni dovoljeno, da bi se novim dogodkom, o katerih se v prvej instanci še govorilo ni in kateri se niso dokazali, veljava pripisovala. Zagovorništvo tedaj porotnemu sodišču ni dalo uzroka, da bi bilo denes pogrešano vprašanje na samo sokrivdo stavilo; vpraša se samo le še to, če porotno sodišče ni bilo po §. 320 kaz. pr. reda zavezano, u r a d n o to vprašanje staviti.

V tem oziru pa manjka vse, iz česar bi se razvidelo, da so se pri glavnej obravnavi dogodki trdili, vsled katerih, se ve da, ako so resnični, bi se bilo moralo z nekaterimi zatoženci samo kot sokrivniki ravnati. Mora se tedaj, ker se krivda na strani porotnega sodišča ne more domnevati in se vsled popolnega molčanja zagovorništva tudi misliti ne sme, kot istinito jemati, da sodišče v resnici tudi uzroka ni imelo, vprašanje na samo sokrivdo staviti. Ničevosti pritožba je tedaj tudi v tem oziru brez vsakega razloga.

Dr. Ružička odgovoril je na to: v §. 195. kaz. zak. beseda „rop“ ni jedini samostalnik, nahajajo se v njem tudi samostalniki: „poškodovanje“ in „pretenje“, na katere se beseda „tega“ ozira. Od generalne prokurature sklicevana rzsodba najvišjega sodišča

od 15. februvarja 1860, št. 490 stoji z besedami §. 141 kaz. zak. v odločnem nasprotji. Zagovorništvo ostaja pri svojem razlaganji §. 195 kaz. zak. in ponavlja prošnjo, da naj se ustreže pritožbi. — — — Generalna prokuratura potem svojim prejšnjim izpeljavam ničesar pristavila ni.

C. kr. kasacijsko sodišče je spoznalo: Ničnosti pritožba se zavrže in vložitelji pritožbe se obsodijo, da morajo stroške poplačati, katere so prouzročili s svojo pritožbo.

Razlogi:

Uvaževaje, da se je ničnosti pritožba utemeljevala: I. od vseh vložiteljev ničnosti pritožbe a) s §. 344 št. 4, bolje št. 6, kaz. pr. reda, in sicer s trditvijo, da so se v §. 318 in sledečih zaznamenovane določbe prestopile, ker sta porotnikom stavljeni vprašanji II. in III. le splošno se glasili, ali so bili oropani v mučnem stanu, oziroma, ali so se težko telesno poškodovali, mej tem ko bi v vprašanji tudi obsezati morali, kdo da je prouzročil mučno stanje in kdo da se je težkega telesnega poškodovanja udeležil; b) s §. 344 št. 9 kaz. pr. reda, ker je odgovor porotnikov nejasen in nepopolen; c) s §. 344 št. 11 kaz. pr. reda, ker se je rzsodbi podloženi čin vsled napačnega razlaganja zakona kazenskemu zakonu podvrgel, kateri se na ta čin vporabiti ne sme, ker se mora po §. 195 kaz. zak. le oni s težko ječo za celo življenje kaznovati, kateri se je prouzročitve mučnega stanja in težkega telesnega poškodovanja udeležil; II. od J. in C. in nekaterih drugih zatožencev s §. 344 št. 4, pravilneje št. 6, ker se eventualno vprašanje na samo sokrivdo ni stavilo;

uvaževaje, da se §. 195 kaz. zak. glasi: „Ako se je pri ropu „kdo tako ranil ali poškodoval, da je vsled tega trpel težko „telesno poškodovanje (§. 152); ali če je bil kdo vsled trajajočega „grdega ravnanja ali nevarnega pretenja v mučnem stanji, mora „se vsak, kdor se je tega udeležil, s težko ječo za celo življenje „kaznovati;“

uvaževaje, da se beseda „tega udeležil“ očitno na prejšnjo besedo rop ozira, tako da se vsak, kdor se je ropa udeležil, pri katerem se je napadeni težko poškodoval s težko ječo za celo življenje kaznuje, ne da bi bilo potrebno, da je vsak izmež udeležiteljev ropa osobno koga težko telesno poškodoval, ali

se neposredno mučno stanje prouzročevajočih dejanj ali pretenj udeležil;

uvaževaje, da vse to sledi iz besed §. 195 in iz njegovega slovničnega in logičnega razlaganja; uvaževaje, da pa tudi, ko bi bila še kaka dvomba o pravem pomenu tega zakona, sledi: a) iz uvaževanja, da so po splošnih pravnih pravilih vsi oni, kateri določen kaznjiv čin dogovorijo, tudi za one čine vseh sokrivilih odgovorni, kateri imajo namen, izvršitev glavnega čina pospešiti; b) iz uvaževanja, da je §. 195 kaz. zak. vsled v nemškem tekstu nahajajoče se besedice „aber“ v neposredno in direktno zvezo k prejšnjim §§. 192, 193, 194 postavljen, kateri na objektivni način okoliščine zaznamenujejo, ki pripadajo ojstrejši kazenski sankciji, kakor oni v §§. 190, 191 kaz. zak., tako da se mora, kakor se v slučajih paragrafov vsak udeležitelj ropa tako kaznovati, kakor je ondi zaznamenovano, če je tudi samo ta ali oni izmej njih žugal ali imel morilsko orožje, tudi v slučaju §. 195 kaz. zak. s težko ječo za celo življenje kaznovati, kdor se je ropa sploh udeleži; c) iz primerjanja §. 195 s §. 141 kaz. zak., katerih zadnji v nasprotju s §. 195 natanko določuje (in sicer v soglasji s pravnimi pravili, katera veljajo v slučajih, v katerih se gre za smrtno kazen), da smrtna kazen, če se je pri ropu kdo usmrtil, le one čaka, kateri so k usmrtenji pripomogli, iz katere zakonite določbe se sklepati mora, da bi bil to zakonodajalec, če je bilo v namenu njegovem v slučaju §. 195 kaz. zak. le one ojstrejše kaznovati, kateri so direktno in neposredno k težkemu telesnemu poškodovanju in k prouzročitvi mučnega stanja pripomogli, v §. 195 kaz. zak. ravno tako določno izrazil kakor v §. 141 kaz. zak.; uvaževaje, da ničevosti uzrok po §. 344 št. 11 kaz. pr. reda opravičen ni, in sicer toliko menj, ker so bili že ne gledé na razlaganje §. 195 kaz. zakona v prvem, od porotnikov potrjenem glavnem vprašanji vsi dogodki silovitosti ali grdega ravnanja navedeni, in da so se brez izjeme vsi zatoženci krivi spoznali, in da je bilo k vporabi §. 195 kaz. zak. samo dokazati treba, da so bile te silovitosti in grdo ravnanja v moči, mučno stanje ali težka telesna poškodovanja pri enem ali drugem napadenih prouzročiti; uvaževaje, da s tem uzrokom (§. 344 št. 11 kaz. pr. reda) tudi drugi uzroki ničevosti odpadejo . . . .

O alimentaciji pro praetorito.

C. kr. okrajna sodnija v Kanalu je v pravdi, ki se je začela vsled — dne 6. januarja 1881 — po Roži Šoji — kot materi in Andreji Šoji — kot varuhu maloletne nezakonske Katarine Šoje z Gorenjega Polja proti Valentinu Prelcu iz Ciolenga zaradi priznanja očestva, preskrbovanja in povračila stroškov poroda — vložene tožbe, po ustnej dne 29. januarja t. l. zaključenej obravnavi — za pravico spoznala:

1. Toženec Valentin Prelec smatrati se ima za nezakonskega očeta maloletne Katarine Šoje — hčerke tožnice Rože Šoje;

2. toženec je kot tak dolžan omenjeno maloletno zdrževati, in sicer, dokler ne bode mogla sama sebe preskrbavati;

3. toženec je na dalje dolžan v roke varuha Andreja Šoje na korist iste maloletne vsak mesec od dneva, katerega bo ta razsodba pravno-močna postala, v ime stroškov za izdrževanje znesek 5 gld. na mestu zahtevanih 10 gld. v ogib izvršbe predplačevati;

4. toženec nij dolžan v ime stroškov za izdrževanje maloletne varvanke za pretečen čas, to je od dneva poroda (17. aprila 1870) do dneva, katerega bo razsodba pravno krepost pridobila, mesečnih obrokov à 10 gld. v roke varuha izplačati;

5. toženec nij dolžan tožnici Roži Šoji stroškov poroda v 14. dnevih pod eksekucijo plačati;

6. končno je varstvo ml. Katarine Šoje opravičeno od toženca o svojem času terjati, da mora maloletno svojemu primozenju primerno odgojiti in preskrbeti.

Sodni izrek pod št. 1., 2., 3. in 4. je pa le za slučaj veljaven, če bode z razsodno tožencu naloženo prisego okoliščina dokazana: da se je toženec z Rožo Šojjo za dobo od 17. junija leta 1869 do 17. oktobra 1870 telesno združil.

V primerljaji, da bi se ta okoliščina dokazala, imajo se sodnijski stroški vzajemno pobotati; v nasprotnem primerljaji pak bode toženec oprostjen vseh pod št. 1., 2., 3. in 4. prisojenih terjatev, in tožniki dolžni so mu v 14. dnevih pod eksekucijo sod-

nijske na 17 gld. 72 kr. ugotovljene stroške povrniti in zraven tega takso za sodbo plačati.

Toženec mora tedaj v 3. dnevih potem, ko bode ta razsodba pravno-močna postala izreči, če prisego sprejme, ali pa tožnici zavrne; sicer bi se prisega kot molče zavrnila smatrala.

V slučajih, ko bi se prisega izrečno ali molče zavrnila, mora tožnica Roža Šoja isto v 3. dnevih nastopiti, in o postavljenem naroku brez pristavka priseči.

V slučajih pa, ko bi toženec njemu naloženo razsodno prisego nastopil, mora jo na odrejenem naroku s pristavkom „kolikor ve in pomni“ priseči, drugače bi se nasprotno temu, kar bi imel s prisego dokazati, za pravo smatralo (razsodba od 14. marca 1872).

Razlogi.

Toženec zanikuje telesno združenje, zanikuje tudi — za nepripoznani slučaj, ko bi se bil s tožnico telesno združil, zapeljanje iste in dosledno dolžnost k preživenju, odgoji in oskrbovanju nezakonskega na ime Katarine krščenega otroka, katerega je tožnica dne 17. aprila 1870 porodila. Tudi pobija številko pod omenjenim naslovom zahtevanih mesečnih zneskov, kakor tudi stroške poroda, katere tožnica ob jednem terja.

V dokaz, da se je toženec — kakor tožnica trdi — z njo telesno združil in jo zapeljal, naložili so tožniki tožencu zanikavno razsodno prisego, in gledé številke zahtevanih hranilnih in porodnih stroškov ponudili so dokaz po zvedencih in po cenilnej prisegi. Zraven tega ponujajo se tožniki kot svedoki dokazati okoliščino, da je toženec očestvo in svojo privoljnost k izdrževanju otroka zunaj sodnije pripoznal.

Uvaževaje torej, da se mora toženec v smislu §. 163 obč. drž. zak. za očeta otroka smatrati, ko bi bil po sodnem redu prepričan, da se je s tožnico telesno družil v onem času, od katerega do nje poroda ni menj kot šest, ne več kot deset mesecev preteklo;

uvaževaje, da so tožniki ta dokaz po sodnem redu sredstvom razsodne prisege ponudili;

uvaževaje, da je po §. 167 obč. drž. zak. posebno oče in le podporno mati dolžna otroka preskrbovati, mej tem ko sta po §. 166 k odgoji in oskrbljevanju istega oba roditelja poklicana, kar

pa ne ovira, da se ta očetu pripadajoča sodolžnost načelno že zdaj izreče;

uvaževaje, da ni treba posebnih strokovnjaških znanosti za presojo visokosti zneska, ki se ima za preskrbljenje plačati, in da se zamore ustanovljenje dotične odmere tudi sodnijskej presoji prepustiti;

uvaževaje, da niso tožniki dokazali, da je toženec premožen, čeravno je poslednji temu ugovarjal, od druge strani pak molče priznal, da je zdrav, krepak in torej zmožen za delo; uvaževaje, da se je zategadelj mesečni pripomoček 5 gld. z ozirom na to, da se pri denašnji znatnej visokosti zaslužkov ne zdi prevelik, na mestu terjanega zneska mesečnih 10 gld. kot primeren spoznal;

uvaževaje, da toženčevo nesodno priznanje ni dokazljivo, ker ni s potrebnostimi §. 110 obč. sod. red. privideno, tako, da se zaradi tega dotični ponujeni dokaz po svedokih kot nevažen predstavlja;

uvaževaje, da je ugovor „plurium concubentium“ po naših zakonih izključen;

uvaževaje, da se stroški za preživljenje „pro praeterito“ ne morejo zahtevati, ampak da mora tist, ki jih je opravljal, rodivca deteta posebej za povračilo tožiti;

uvaževaje, da je vsled dvornega dekreta od 29. septembra leta 1874, št. 195, sodniku na voljo dano, v zgorej navedenem §. 163 omenjeni čas po pratiki ustanoviti, in da je zaradi tega spremenjenje besed prisege opravičeno;

uvaževaje, da je razsodna po tožnikih tožencu v dokaz zapeljanja nezakonske matere naložena prisega: da je toženec isto z obljudo ženitve k telesnej združbi pripravil (primoral?) postavno nedopuščena, ker obseza dejanje, ki je za kaznopravno uredovanje pristojno;

uvaževaje torej, da ne obstoje oni pogoji, pod katerimi §. 1328 obč. drž. zak. — mater deteta opravičuje od očeta otroka plačilo stroškov poroda zahtevati — morala je sodnija tožbeni zahtev — kolikor se nanaša na priznanje očestva, zdrževanje in priznanje pravice do odgoje in preskrbovanja — uslišati in tožnike za slučaj, ko ne bi dokazali, da se je telesna združba v zaznamenovanem času izvršila, in ko bi potem takem

pravdo popolnem izgubili — na povračilo sodnijskih stroškov obsoditi.

C. kr. nadsodnija v Trstu je v pravdi, katero sta Roža Šoja — kot mati in Andrej Šoja — kot varuh maloletne nezakonske Katarine Šoje iz Gornjega polja proti Valentinu Prelecu iz Ciolenga — kot tožencu zaradi priznanja očestva, preskrbovanja in povračila stroškov za porod — s tožbo dne 6. januarja 1871 vloženo pričela — vsled po tožnici proti 2. 4., in 5. točki razsodbe c. kr. okrajne sodnije v Kanalu od 14. marca 1872, št. 321, napovedane apelacije — apelacijo deloma uslišala, razsodbo prve sodnije deloma potrdila in deloma predružačila, ter s popravo dopuščene prisege za pravico spoznala:

1. Toženec Valentin Prelec ima se smatrati za nezakonskega očeta m. l. Katarine Šoje — hčerke tožnice Rože Šoje;

2. toženec je kot tak dolžan omenjeno maloletno izdrževati, in sicer dokler ne bo mogla sama sebe preskrbljevati;

3. toženec je na dalje dolžan v roké varuha Andreja Šoje na korist isté maloletne vsak mesec od dneva, ko bo ta razsodba pravnomočna postala, v ime stroškov izdržavanja iznesek 6 gld. namestu zahtevanih 10 gld. v ogib izvršbe predplačevati;

4. ravno tako je toženec dolžan tudi stroške za že preteklo oskrbovanje m. l. Katarine Šoje v roké varuha v 14 dnevih pod izvršbo poplačati, vendar ne v mesečnih zneskih 10 gld., ampak le 5 gl. in sicer od dneva poroda 17. aprila, 1870 do dneva, ko bo razsodba pravno moč dobila;

5. toženec mora tudi tožnici Roži Šoji v 14. dneh pod izvršbo v ime stroškov poroda, vendar ne znesek 40 gld., ampak le 25 gld. poplačati;

6. poslednjič je varstvo m. l. Katarine Šoje opravičeno od toženca v svojem času terjati, da isto svojemu primoženju primerno odgojiti in preskrbeti ima.

Toda vse to le v slučajih, ko bode z razsodno tožencu v tožbi naloženo prisego dokazano:

A) da se je toženec s tožnico Rožo Šojjo v dobi od 17. junija leta 1869 do 17. oktobra 1869 telesno združil;

in glede točke 5. v slučajih, ko bode z razsodno tožencu v končnem govoru naloženo prisego dokazano:

B) da je toženec Rožo Šoja z obljubo ženitve zapeljal k nezakonskeji telesnej združbi v dobi, v katerej — od rojstva Katarine Šoje (17. aprila 1870) nazaj računjeno — ni več od 10 in ne menj od 6 mesecev preteklo;

in ko tudi tožnica Roža Šoja z dotično v tožbi ponujeno cenilno prisego dokaže:

da stroški poroda za dne 17. aprila 1870 rojeno nezakonsko hčer Katarino ne znašajo menj od 25 gld.

Ko bi tožnica manjši znesek cenilno prisegla, takrat bode toženec dolžan letá manjši znesek ad 5. izplačati.

Sodnijski stroški obeh stopinj se imajo vzajemno mej stran-kama pobotati.

Toženec mora tedaj v 3 dneh potem, ko bode ta razsodba pravnomočna postala, izreči: če-li sprejme obe razsodni prisegi, ali le jedno in katero; drugače bi se morale nesprejete in neizrečno zavrnene prisege kot molče zavrnene smatrati.

Ko bi toženec izrekel, da hoče obe razsodni prisegi, ali le ono pod A., ali drugo pod B., sprejeti — bode v prvem in drugem primerljaji popolnem oprosteno, ako pri odrejenem naroku razsodno prisego pod A. v zanikajočem smislu s pristavkom: kolikor ve in pomni priseže.

Le v slučajih, ko bi toženec po prijetti obeh razsodnih priseg, ne mogel ali ne hotel priseči one pod A., mora on, kakor tudi v slučajih prijettja prisega pod B., na naroku, ki bo za to odrejen, prisego pod B. v zanikajočem smislu in s pristavkom „kolikor ve in pomni“ priseči, ker bi se drugače nasprotno temu, kar je imel priseči, za resnično imelo.

Tožnica Roža Šoja mora tudi dopuščeno cenilno prisego v 3 dneh potem, ko bo razsodba pravno moč zadobila, nastopiti, in vrhu tega v primerljaji, ko bi jej obe razsodni prisegi, ali tudi jedna sama istih izrečno zavrnena bila, te prisege v naslednjih 3 dneh nastopiti.

Ko bi jej obe razsodni prisegi zavrneni bili, bo dolžna iste pri odrejenem naroku v potrjujočem smislu brez pristavka po besedah pod A in B., kakor tudi cenilno prisego priseči, — v protivnem slučajih bi bil toženec dolžnosti pod 1. do 4. odvezan.

Ko bi tožnica sicer razsodno prisego pod A., pa ne one pod B. — ali tudi to, pa ne cenilne prisege prisegla — takrat se toženec plačila pod 5. oprostí.

Ko bi pa tožnica razsodne prisege pod A. ne prisegla, ne sme se k prisegi pod B in tudi k cenilnej prisegi več pripustiti.

Ko bi tožnici le razsodna prisega pod A. zavrнена bila, jo mora ona pri odrejenem naroku v potrjujočem smislu in brez pristavka priseči, kajti drugače bi se nasprotno temu, kar bi imela priseči, za resnično imelo; ako pak to priseže, mora ob jednom tudi cenilno prisego, vender le takrat priseči, ko ne bi toženec po njem sprejete razsodne prisege pod B. prisegel.

Ko bi poslednjič tožnici le razsodna prisega pod B. zavrнена bila, jo mora na dotičnem naroku v potrjujočem smislu in brez pristavka, kakor tudi cenilno prisego — obe vender le v slučajih — ko ne bi toženec sprejete razsodne prisege pod A. prisegel — priseči, kajti v nasprotnem primerljaji bil bi on plačila pod točko 5. odvezan (odločba od 14. marca 1873, št. 1225).

Razlogi:

Tožniki so prošnjo za presojo le proti 3., 4. in 5. točki prvosodnijske razsodbe podali; tu se je tedaj le s temi točkami pečati; 6. točka mora se nedotaknena puščati, vender le s popravkom dopuščene razsodne prisege, od katere so zavisne, tako da se doba telesne združbe, na katero se nanaša, po §. 163 drž. zak. — po pratiki in sicer od 17. junija 1869 do 17. oktobra leta 1869 raztegne.

Kar se tiče apelirane 3. točke, izreči se mora, da je mesečni znesek 5 gld. za preskrbovanje popolnem postavno določen. Po §. 166 drž. zak so starši dolžni nezakonsko dete le svojemu premoženju primerno preskrbovati; k temu preskrbovanju je po naslednjem §. 167 posebno oče zavezan. Toda toženec — česar se tudi razlogi prvega sodnika spominajo — nima nikakeršnega lastnega premoženja; znesek preživljenja se ne da glede na premoženje njegovega očeta odmeriti, ker ni on oče nezakonske Katarine Šoje; ko bi se tožencu po naključbi posrečilo si v prihodnje premoženja pridobiti, takrat bode varstvu ml. varvanke na voljo dano za njo v ime preskrbovanja večji znesek od toženca zahtevati. Sedaj je toženec mož, ki — brez družega zdatnega opratevati.

vila, le od dela svojih rok živi; za tega delj se z ozirom na vse te okoliščine po prvem sodniku v 3. točki odmerjeni znesek za oskrbovanje kot gospodarstvenim razmeram toženca primeren predstavlja; in zaradi tega se je morala rzsodba prvega sodnika v točki 3. potrditi, in sicer ne glede na to, če letni znesek 60 gl. za oskrbovanje omenjenega otroka zadostuje ali ne, ker je po §. 167 tudi mati subsidijarno dolžna svojega nezakonskega otroka podporno preskrbovati, in si mora tedaj — ako nima nikakeršnega premoženja — kakor tožnica trdi — z delom pridobiti, kar k oskrbovanskej dolžnosti potrebuje.

Gledè 4. toče prvosodnijske rzsodbe opazi se, da ima po §. 1042 obč. drž. zak. tist, ki za družega kaj potroši, kar bi moral po postavi sam iz svojega potrošiti, pravico povračilo terjati.

Andrej Šoja zahteva v 4. točki plačilo preživljenskih obrokov za ml. Katarino Šajo od dneva njenega rojstva — 17. aprila 1870 do dneva, ko bo prvosodnijska rzsodba pravno-krepostna postala, ker je — kakor navedeno — nezakonsko Katarino Šajo od dneva njenega rojstva izdržaval;

Ni potreba Andreju Šoji za plačilo te svoje terjatve posebno tožiti; — on je stranka v predstoječej pravdi, in njegova terjatev se opira na rojstvo nezakonske Katarine Šoje, katero je on — kakor pravi — izdržaval in katero še izdržuje.

Ker se v repliki navedena okoliščina, da je Andrej Šoja omenjeno nezakonsko dete izdržaval, v dupliki ni tajila, imeti se mora Šojeva terjatev — v načelu kot dokazana. Toženec se pa — kakor že rečeno — k plačilu večjega zneska nego mesečnih 5 gld. v ime preskrbovanje za otroka primorati ni smel, zategadelj prisodil se je s predrugačenjem točke 4. prvosodnijske rzsodbe Andreju Šoji pod tem naslovom „pro praeterito“ samo mesečni znesek 5 gl., in tudi ta le za slučaj, ko bi se okoliščina dokazala, na katero se pripuščena in pod A. popravljena rzsodna prisega opira. Dano mu je na prosto voljo v dosego večjega zneska sodnijsko proti sotožnici Roži Šoji kot materi otrokovej posebno postopati.

Gledè 5. točke prvosodnijske rzsodbe se opazi, da se dotična okoliščina, o katerej je v končnem govoru rzsodna prisega naložena bila, kot odločilna za rešenje prašanja o 5. tožbenej točki predstavlja, ker obseza ta okoliščina vse značaje zapeljanja po §. 1328. Ta §. ne razločuje — je li zapeljana ženska že divišto

izgubila, ali ne. Zapeljanje mora ženska, ki se na isto opira, po sodnem redu dokazati, in ker se zapeljanje — akoravno ne vselej, vendar večidel neočitno, ampak v skritem, v nepričujočnosti sitnih svedokov vrši — se mora pač tudi o tem razsodna prisega dopuščati, kajti drugače bi §. 1328 skoro pri vsakem primerljaji brez uspeha ostajal.

Na te razloge se opira ta nadsodnijska razsodba, ki objednem zreka, da se imajo sodnijski stroški zato, ker je prvosodnijska razsodba deloma predružačena bila, mej strankama pobotati.

V ustnej, redno ravnanaj pravdi Rože Šoje — matere in Andreja Šoje — varuha maloletne nezakonske Katarine Šoje — kot tožnikov — proti Valentinu Prelcu — kot tožencu — zaradi priznanja očestva, preskrbovanja in povračila stroškov za porod je c. kr. najvišja sodnija — vsled po toženci napovedane deloma izvenredne in deloma redne revizije proti nadsodnijskej razsodbi od 14. marca 1873, št. 1125, s katero je bila razsodba c. kr. okrajne sodnje v Kanalu od 14. marca 1872 št. 321, v apeliranih točkah deloma potrjena in deloma predružačena — za pravico izrekla:

Izvenredna revizija gledè 3. točke tožbenega zahteva se ima kot nedopuščena odbiti, in zavrnti tudi redna revizija ter potrditi nadsodnijska razsodba od 14. marca 1873, št. 1225, gledè 4. in 5. točke tožbenega zahteva, kakor tudi gledè pobotanja stroškov 1. in 2. inštanca — opustivši izrek gledè stroškov 3. inštanca.

Za izrečenje, če-li toženec sprejme ali zavrne razsodne prisega, ki so mu bile naložene — odreduje se mu obrok 14. dni in sicer od dneva, ko mu bode pričujoča razsodba izročena in ravno isti čas odreduje se tožnici za nastop cenilne prisega, ki jej je bila pridržana.

Razlogi:

Gledè na to, da toženec ni določno omenil točk nadsodnijske razsodbe, proti katerim je nameraval revizijo napovedati — bilo je sklepati, da jo je hotel podati proti celemu obsežku nadsodnijske razsodbe, in za to se je morala revizija z ozirom na jednakolične razsodbe nižjih sodnij gledè 3. točke tožbenega zahteva kot izvenredna in gledè 4. in 5. točke, kakor tudi gledè pobotanja stroškov za redno imeti:

Ali izvenredna revizija morala se je odbiti, ker je razsodba 1. sodnije glede 3. točke tožbenega zahteva, proti katerej toženec apelacije ni napovedal, zanj pravno-močna postala.

Redna revizija pa se je tudi odbila in sicer gledé na temeljite razloge druge instance. —

Pravomočni razdelilni odlok prve licitacije ima veljavo tudi pri razdelitvi po relicitaciji dobljenega skupila, kolikor se niso razmere mej tem časom predrugačile.

Dne 4. septembra 1874. l. je bilo Janez Kastelčevo posestvo urb. št. 33 župnije Trnovske za 2375 gld. po eksekuciji prodano. Zoper dotični razdelilni in prisojilni odlok od 30. maja 1875, št. 886, se je pritožila Helena Kastelec, ker se njej ni pripoznala oglašena terjatev 130 gld., a z odločbo c. kr. nadsodnije graške je bila njena pritožba „kot zakasnjena“ odbita.

Ker kupec ni spolnil licit. pogojev, se je imenovano posestvo dne 16. marca 1877. l. po relicitaciji prodalo za 1702 gld.

Helena Kastelec je pri likvidiranji zopet oglasila svojo, na posestvu zavarovano terjatev 130 gld.

C. kr. okrajna sodnija v B. je z odlokom od 25. decembra leta 1877, št. 10789, njeno terjatev odbila z ozirom na prvi, pravomočni razdelilni odlok od dne 30. maja 1875, št. 886.

Na njeno pritožbo je c. kr. nadsodnija z odločbo od 27. junija leta 1878, št. 6668, razdelilni odlok od 25. decembra 1877, št. 10789, uničila ter prvej sodnji ukazala, za likvidiranje terjatev nov dan razpisati, in sicer iz sledečih

razlogov.

Pri razsojevanji o pritožbi zoper poslednji razdelilni odlok se nikakor ne more ozirati na poprejšnje oglašenje in likvidiranje terjatev, na prvi razdelilni odlok od 30. maja 1875, št. 886, in na to, da se je bila pritožba Helena K. de pr. 15. oktobra 1875, št. 11418, zavrgla. Da bi poprejšnja razdelitev vplivala na poznejšo, se ne more govoriti. Pri noveji razdelitvi skupila dne 5. oktobra 1877 je Helena K. zopet oglasila svojo terjatev 400 gld. v ostanku

130 gld. Zoper to terjatev so tabularni upniki samo sklicevaje se na prvi pravomočni razdelilni odlok ugovarjali.

Razen tega, da se pri drugej razdelitvi na poprejšnjo ozirati ne more tudi iz dotičnega likv. zapisnika ni razvidno, da je bil eksekut pri razpravi navzočen in da se je, kakor bi bilo potrebno izjavil o likvidnosti oglašene terjatve.

Ker je torej razdelitev skupila tako bistveno pomankljiva, da se pritožba Helena K. ne more rešiti, se je morala razdelilna obravnava dne 6. oktobra 1877 in odlok od 25. decembra 1877, št. 10789, kot ničeven odpraviti ter se c. kr. okr. sodniji ukaže, novo likv. obravnavo razpisati in potem razdelitev skupila postavno izvršiti.

Na pritožbo tabul. upnika Janeza Primca je c. kr. najvišji sodni dvor z odločbo od 5. junija 1879, št. 5824, omenjeno odločbo, c. kr. nadsodnijo v vsem obsežku zavrgel in odlok prve sodnije od 25. decembra 1877, št. 10789, potrdil iz sledečih

razlogov:

Posestvo urb. št. 33 je bilo 4. septembra 1874 eksekutivno, prodano in za razdelitev skupila od 2375 gld. obravnava na 26. januarja 1875 odločena.

Razdelilni odlok okr. sodnije od 30. maja 1875, št. 886, je vsled pritožeb več upnikov c. kr. nadsodnija z odločbama od 26. januarja 1876, št. 537 in 22. marca 1876, št. 2973, deloma popravila. Na to pravomočno razdelitev se je moralo tudi po relicitaciji ozirati, kolikor se niso mej tem razmere gledé skupila in tabulat spremenile.

Ker ni prvi kupec Janez M. spolnil licit. pogojev, je bilo imenovano posestvo 16. marca 1877 vnovič prodano ter ga je Janez P. za 1702 gld. kupil. Za oglašenje in likvidiranje terjatev se je določil dan na 5. oktobra 1877 ter je potem okrajna sodnija z odlokom od 25. decembra 1877, št. 10789, skupilo 1702 gld. in po prvem kupci vloženi vadijum 120 gld. na podlagi prve pravomočne razdelitve in z ozirom na spremenjene razmere vnovič razdelila. Ker se je ta odlok vsem interesentom uročil in se zoper njega razen Helene K. ni nihče pritožil, že samo zaradi tega ni nobenega uzroka, vso prvosodnijsko razdelitev uničiti; pritožba Helene K. je pa zaradi tega neopravičena, ker se je njena ter-

jatev 130 gld. že v prvem razdelilnem odloku od 30. maja 1875, št. 886, in nadsodnijskeje odločbi od 26. januarja 1876, št. 537, pravomočno odbila. —r.

Likvidiranje terjatev in razdelitev skupil se ima tudi brez eksekuta vršiti, ker se ne more siliti, da bi se izjavil o istinitosti oglašanih dolgov.

Dne 1. aprila 1879 je bilo Jože M—ovo zemljišče pod urb. št. 42 sv. Helene po javnej dražbi za 3991 gld. prodano. Za oglašenje in likvidiranje terjatev odločil se je dan 24. maja 1879 ter dotični odlok vsem interesentom uročil. C. kr. okrajna sodnija v B. je z odlokom od 10. julija 1879, št. 3728, razdelila skupilo na podlagi zemljiščne knjige in naznanil upnikov, ker eksekuta ni bilo k obravnavi.

Na pritožbo več upnikov in eksekuta je c. kr. nads. v Gradci z določbo od 19. nov. 1879, št. 12521, razdelilni odlok od 10. julija leta 1879, št. 3728, ovrгла ter prvej sodnji ukazala, da ima za likvidiranje dolgov nov dan razpisati ter k temu še eksekuta poklicati.

C. kr. nadsodnija navaja v svojih razlogih sledeče: Eksekuta ni bilo k obravnavi dne 24. maja 1879 in se ni niti sam niti po pooblaščenci izjavil o istinitosti prisojenih terjatev. Razdelitev skupila bi se torej ne bila smela vršiti, marveč bi se bila morala nova obravnava razpisati, kjer bi se imel eksekut ali zanj postavljeni skrbnik izjaviti o istinitosti oglašanih terjatev. Eksekut tudi pozneje ni odobril izjav svoje žene, ampak v svojej pritožbi oporekal terjatve, katere je ona za resnične spoznala.

Da se terjatve likvidirajo in skupilo razdeli, je treba nove obravnave in ni razsojevati, ako so posamezne pritožbe opravičene ali ne. Razdelilni odlok se torej ovrže ter se c. kr. okr. sodniji ukaže novo obravnavo razpisati, pri katerej naj se eksekut o istinitosti terjatev izjavi, in potem postavno postopati.

Na pritožbo več upnikov je c. kr. najvišji sodni dvor s sklepom od 28. julija 1880, št. 8569, odločbo višje sodnije od 19. nov.

leta 1879, št. 12521, zavrgel ter poslednje ukazal, da ima o posameznih pritožbah zoper razdelilni in prisojilni odlok prve sodnije od 10. julija 1879, št. 3728, meritorično razsoditi.

Razlogi:

Eksekutu Jožetu M. se je odlok, s katerim je bil dan za oglašenje in likvidiranje terjatev razpisan na 24. maja 1879, uročil dne 5. maja, a ni ga bilo na dan in se tudi ni opravičil, zakaj je izostal. On tudi ni prosil, da bi se za likvidiranje terjatev nov dan določil, ampak je samo zoper prvosodnijski odlok rekuriral. Da bi sodnija službeno (vom Amtswegen) eksekuta vnovič klicala pred sodnijo, ni nobenega uzroka, ker se ne more siliti, da bi se izjavil o likvidnosti svojih dolgov. Tudi ni v postavi nikakor utemeljeno, da bi se eksekutu imenoval skrbnik (kurator). Pritožbe zoper odločbo višje sodnije so torej opravičene.

—r.

O prisojilih gledé po eksekuciji prodanih, v javnih knjigah vpisanih zemljišč.

Pomanjkljivosti našega, že nad 100 let starega sodn. reda, vsak praktičen pravnik živo čuti in želeti je, da bi državnemu zboru predloženi načrt novega civilnega postopnika postal kmalu zakon. Pomanjkljiv je stari postopnik posebno gledé eks. reda. Človek se opira na prakso, kjer ni pozitivnih določeb, a tudi ta mu mnogokrat ne pomaga iz zadreg, ker ni jednaka in stanovitna, ampak zeló različna in omahljiva.

Namenil sem se tu navesti le nekoliko opazek o prisojilih gledé po eksekuciji prodanih, v javnih knjigah vpisanih zemljišč.

Kolikor mi je znano, je tudi v tem slučaju pri raznih sodnijah praksa različna in o tem menda tudi nimamo principijelnih razsodeb najvišje sodnije.

Glavna določila o prisojilih nahajamo v §. 339 sodn. reda in v dvornih dekr. od 22. decembra 1815, št. 1197, in od 11. avgusta 1827, št. 2300. — §. 339 velí, da se posestvo kupcu ne sme poprej v last izročiti, dokler ni vse kupnine položil, za plačilne obroke

popolne varnosti dal ali se z upniki drugače s porazumel. Ako je eks. kupec spolnil kupne pogoje, mu ni treba čakati, da se končajo pravde, katere lahko nastanejo mej upniki in eksekutom, ampak pravico ima zahtevati, da se mu zemljišče takoj prisodi.

Prisojilna pisma razne sodnije napravljajo različno. Nekatero sodnije prisodijo kupcu samo zemljišče v last „z dovoljenjem vpisa lastinskega prava“. Poslednji pristavek je nepotreben, ker se mora na podlagi prisojilnega pisma kot „javne listine“ po §. 33 postave od 25. julija 1871, št. 76, vknjiženje lastninskega prava dovoliti tudi brez tega pristavka. Za izbris tabulat se zahteva razen pris. pisma tudi dovoljenje dotičnih upnikov.

Druge sodnije izdajajo prisojilna pisma, s katerimi se kupcu izročuje zemljišče v last s pravom izbrisa vseh na zemljišči vknjiženih terjatev (se ve da izvzemši onih, katere se vsled licit. pogojev ali posebnih določil ne smejo izbrisati). Na podlagi tacega pris. pisma more kupec zahtevati, da se vpiše njegovo lastninsko pravo ter se izbrišejo vknjiženi dolgovi.

Poslednje postopanje se mi zdi najbolj praktično in tudi v postavi utemeljeno.

Zastavno pravo daje upniku moč, zahtevati plačilo iz zastavljenih stvari.

Dokler ni popolnoma plačan, ni vezan dovoliti, da se izbriše njegovo zastavno pravo iz zemljiščnih knjig.

Zastavno pravo se realizira z eks. prodajo zastavljenega zemljišča. Na mesto zemljišča pride s prodajo dobljeno skupilo. — Zastavno pravo na po eksekuciji prodano zemljišče ugasne, ako niso upniki pokriti s skupilom (res. 11. septembra 1784, št. 336 in dv. dekr. 15. januarja 1787, št. 621). Dolžnost eks. kupca je le, plačati skupilo v smislu kupnih pogojev in razdelilnega odloka. Ako spolni to dolžnost, se mu prisodi zemljišče v last (§ 339 sod. reda).

Gledé intab. upnikov se morejo le oni siliti, da dado dovoljenje za izbris svojih terjatev, kateri so popolnoma plačani. A ker ima kupec le dokazati, da je plačal skupilo, tega dovoljenja tudi treba ni, ampak zadostujejo samo „plačilne pobotnice“. Iz tega sledí, da ni opravičeno, ako se zahteva legaliziranje teh pobotnic.

Kupec je večkrat vsled kupnih pogojev, po razdel. odloku ali iz drugih uzrokov, kateri lahko tudi pozneje nastanejo (§. 1425 drž. zak.) prisiljen, posamezne zneske položiti ali depozitirati pri sodniji. Mesto pobotnice dobi odlok, v katerem sodnija potrjuje, da je sprejela dotični znesek. Ako sodnija nima prava dovoliti izbris dolgov, kateri se poravnajo z depozitiranimi zneski, potem bi se dalo razknjiženje večkrat le po pravdi z rzsodbo izvršiti.

Upnik, ki je n. pr. le deloma pokrit s skupilom, bi se tudi po pravnej poti težko mogel siliti, da bi kupcu izročil pobotnico za razknjiženje cele terjatve. On je le vezan potrditi, da je od kupca prejel v razdel. odloku mu prisojeni znesek.

Ako je kupec dokazal s popolnoma verjetnimi pobotnicami, da je plačal celo skupilo v smislu razdel. in prisojilnega odloka, mu sodnija vender ne more odreči privoljenja razknjiženju plačanih dolgov.

Ako sodnija privoli, da se izbrišejo s skupilom nepokrite terjatve, je tem bolj opravičena dati to privoljenje gledé terjatev, o katerih je dokazano, da so plačane. Kakor sodnik podeli zastavno pravo (pignus giudiciale), tako ga sme tudi odvzeti, kadar je že realizirano ali se več realizirati ne da.

Pri likvidiranji terjatev in razdelitvi skupila zadostuje, da sodnija v razd. odloku terjatve za izbrisljive spozna, ako upnik samo ustno ali pismeno izjavi, da je plačan, in ako dolžnik z verjetno (ako ravno ne legalizirano) pobotnico plačilo dokaže. Izrečnega dovoljenja od upnika za izbris zastavnega prava, se menda v tem slučaju nikjer ne terja. Če pa sodnija potem v prisojilnem pismu odreče to privoljenje gledé onih terjatev, katere se plačajo po razdelilnem odloku, je tako postopanje *n e d o s l e d n o*. Katere terjatve se morejo izbrisati, sme pa sodnija izreči le potom eksekucije, katera je s prisojilom popolnoma končana. Ako se to ne izreče v prisojilnem pismu ali popreje, tudi tabularni sodnik razknjiženja dotičnih terjatev privoliti ne more, ker bi se to po zemljeknjižnej postavi ne dalo opravičiti.

Da se torej v pris. pismu izreče, katere terjatve se smejo izbrisati, je opravičeno in najbolj praktično, ker ni vse jedno, ako more kupec samo s prisojilno listino izvršiti vknjiženje lastninskega prava in razknjiženje na zemljišči intabuliranih dolgov, ali ako

mora prošnji priložiti tudi vse pobotnice, izbrisna dovoljenja, dep. in razd. odloke itd. Napravljajo se s tem kupcu nepotrebni stroški. Tudi je najbolj primerno, da se ravno v prisojilu daje izbrisno privoljenje. Ako se to privoli že v razdelilnem odloku gledé nepokritih terjatev, se vender te terjatve izbrisati ne smejo, dokler ni kupec spolnil licit. pogojev in se mu zemljišče v last ne prisodi. Ako se zemljišče proda za vknjiženi dolg, tudi drugi upniki ne morejo več eksekvirati zemljišča, ampak smejo zahtevati le relicitacijo (§. 338 sodn. reda), ako kupec ne spolni kupnih pogojev. Ako se po relicitaciji zemljišče proda za višji znesek, kakor prvi-krat, smejo terjati plačilo tudi upniki, ki s prvim skupilom niso bili pokriti. Tudi te terjatve se torej ne smejo poprej razknjižiti, dokler ni kupec spolnil kupnih pogojev.

Celó neopravičeno se mi pa zdi, da je neka sodnija na podlagi prisojila, v katerem so bile imenovane vse izbrisljive terjatve, vloženo prošnjo za razknjiženje teh terjatev odbila ter zahtevala, da mora prositelj priložiti tudi vse pobotnice in dotične odloke. Ako se na podlagi tacega pris. pisma razknjiženje ne privoli, potem ne vem, kako bi se dal izbris opravičiti na podlagi odloka, v katerem je sodnija samo potrdila, da je kupec gotovi znesek za vknjiženo terjatev depozitiral?

V—r.

Raznosti.

(Imenovanje in premeščenje.) G. Karol Pleško c. kr. sodnik v Litiji, imenovan je c. kr. sodnim svetovalcem pri okrožnej sodnji v Rudolfovem. Okrajne sodnije pristav g. Josip Hauffen je premeščen na lastno prošnjo iz Črnomlja v Vipavo. Sodnim pristavom za Črnomelj je imenovan dozdanji avskultant g. And. Ogorek. Okrajne sodnije pristav g. Fran Mikuš je prestavljen na lastno prošnjo iz Kostanjevice v Mokronog. Okrajne sodnije pristavom za Kostanjevico je imenovan dozdanji avskultant g. Ivan Nedog.

(Dr. Fr. Vok,) beležnik v Vipavi, imenovan je beležnikom v Ljubljani.

(Slovenski vseučilišniki) na dunajskem vseučilišču jeli so v slednjem času bolj obračati svojo pozornost na naše narodno pravo in na slovansko pravo. V „literarnem društvu“ bral je stud. jur. Aleksander Hudovernik dva pravna spisa in sicer: „Pravni običaji v Slovencih“ in „Črnogorsko pravo“. Le tako naprej!

(„O, moj dragi, ti si me ubil!“) Grozen dogodjaj javljajo iz Bostona: Ema Kobbly, krasna in mlada Amerikanka, katera je izven svoje domo-

vine sijala kakor „star“ (zvezda) operete, bila je naposled član operetnega društva, katero je dajalo predstave v Bostonu. Bila je divna gospica, katera je mnoge očarala. Mnogo let se je upirala ta krasotica laskavim besedam čestilcev, naposled najde v njenih očeh vender milost Jonathan S., sin bogatega trgovca. Postala je njegova ljubica, zapustila je gledališče, da se z Jonathanom naseli v jednej hiši in da živi v miru in sreči. To je trajalo 10 mesecev; nič ni kalilo njiju sreče. Kmalu oboli Ema. Zdravniki, kateri so bili pozvani, da jo zdravijo, izjavili so, da je bolezen nevarna in da nimajo nade, da bi bolnica ozdravela. V soboto prišel je domov Jonathan in Ema mu deje: „Jaz moram umreti. Žal mi je, da te nisem mogla delj časa ljubiti. Ali jaz zahtevam od tebe najvažnejši dokaz tvoje naklonjenosti. Jaz se samo bojim, . . . da bodem živa pokopana. Večkrat sem čula, da je bilo uže več slučajev zamrlosti, ter se bojim, da se tudi meni more to zgoditi. Zatrди mi na svoje poštenje, da me bodeš ubil, ko me bodo proglasili mrtvo, da hočeš zaprečiti, da bodem živa pokopana.“ Jonathan mogel je izgovoriti le besedico: „Hočem“ . . . Bolezen se je obračala na slabije. Na jedenkrat neha bolnici tleči srce, lice jej obledi kakor marmelj — umrla je. Jonathan ni jokal, junaško je prenašal nesrečo, katera ga je zadela. Ko dojdejo zdravniki, najdejo ga tihega in mirnega poleg ljubice. „Dovršeno je“, jekne. Mladenič ostal je sam z Emo. Dvigne pokrivalo, ki jej je ležalo na prsih, položi roko na njeno levo stran, poljubi mrtvo dekle na mrzlo čelo, nabije samokres in nameri proti njenemu mrtvemu srcu. Samokres poči. Čez nekaj trenutkov dvigne se umrla, odpre medle oči in dotakne se rane. Potem pade znak na zglavje in zaječi: „O mon amour, tu m'as tuee!“ (O moj dragi, ti si me ubil!) Nesrečnica je bila žrtev onim bojaznim, katere je gojila za življenje. Sodnija ukazala je zapreti nesrečnega ljubimca, a vprašanje nastaje, ali morejo sodnije kaznovati tako čudovit, nesrečen slučaj?

(„Dummer Kerl.“) — Ali postane kdo kriv prestopka zaradi žaljenja časti, ako reče komu „dummer Kerl?“ Najviše sodišče za Ogersko odgovorilo je na to vprašanje trdívno, in sicer, ker se je v konkretnem slučaju zdravniku ta izraz rekel, ki je zdravniku gledé na njegovo oliko in na njegovo stopnjo v socijalnem življenji gotovo žaljiv. Kaj, ko bi bil razžaljeni le — kmet?

(Justica v Bosni in Hercegovini.) Zaradi nepopolnega sodnistva in posebno radi pomanjkanja dotičnih zakonov, sestavila se bode v kratkem iz sodnikov in justičnih uradnikov, kateri so se natančneje s pravnimi razmerami Bosne seznanili, potem iz pravnikov obeh državnih polovic komisija ter se bode združila, da do sedaj še revni pravni materijal s sodelovanjem mohamedanskih učenjakov na pravnem polji in v kupčiji učenih deželjanov dopolnijo in Bosni materijalno in formalno pravo dādo, katero naj tako pravičnosti in novejšim pravnim načelom, kakor tudi zgodovinskim religioznim razmeram dežele zadostuje. Predsednik tej komisiji bode strokovnjašk pravnik iz monarhije.